

دانشگاه سیستان و بلوچستان

تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته تاریخ ایران دوره اسلامی

عنوان :

نقش علی خان امین الدوله در دولت قاجاریه

استاد راهنما :

دکتر محمد رضا فراهانی

استاد مشاور :

دکتر محمد پیری

تحقیق و نگارش :

سید ابوالفضل طباطبائی

(این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان بهره مند شده است)

تیر ۱۳۸۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تعهد نامه اصالت اثر

اینجانب سید ابوالفضل طباطبائی تأیید می کنم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: سید ابوالفضل طباطبائی

امضاء

تقدیم به :

تمامی شهیدان هشت سال دفاع مقدس و شهیدان سید محمد علی و سید محمد حسین طباطبائی پدر و برادرم که صبر و استقامت را با ما آموختند.

سپاسگزاری

لازم است از زحمات بی شائبه اساتید خود آقایان فراهانی، پیری، مرادی، آذرنبوشه و صالحی که اینجانب را در نوشتن این پایان نامه راهنمایی نموده اند تشکر و قدردانی را داشته باشم.

چکیده :

حاجی میرزا علی خان امین الدوله فرزند مجدالملک به سال ۱۲۵۹ ق در تهران متولد شد. او در سال ۱۳۱۵ ق صدر اعظم مظفرالدین شاه شد در سال ۱۳۱۶ از کار برکنار شد. او پدر محسن خان امین الدوله و پدر بزرگ دکتر علی امینی می باشد. میرزا علی خان که دارای القابی از قبیل «منشی حضور، امین الملک و امین الدوله» بود، پسر «حاج محمد خان سینکی مجدالملک» (صاحب رساله مجدیه) می باشد. اجداد امین الدوله مازندرانی بوده ولی چون در «سینک» از قرای «لواسان» دارای املاک بودند از این رو به سینکی معروف بودند.

وی در هجده سالگی مورد توجه شاه قرار گرفت و در سفر و حضر ملتزم رکاب شاه بود در سال ۱۲۷۹ ق در سن نوزده سالگی به سمت نیابت اول وزارت امور خارجه تعیین شد و در سال ۱۲۸۳ ق ضمن داشتن این سمت جزو پیشخدمتان خاصه شاه شد از این تاریخ تا سال ۱۲۹۰ ه. ق که ملقب به پدر زن خود «پاشا خان امین الملک» شد لقبش «منشی حضور» بود.

در سال ۱۲۸۸ ق مسئولیت «چاپارخانه های دولتی» (پستخانه) به او سپرده شد. وی در سال ۱۲۹۰ ق به لقب «امین الملک» و منصب «رسائل» نایل آمد، در سال ۱۲۹۴ ق تصدی امور ضرابخانه دولتی تبریز به مشاغلش افزوده شد. در سال ۱۲۹۷ ق وزارت «وظایف و اوقاف» نیز به او سپرده شد. وی سپس به لقب «امین الدوله» مفتخر گردید و به ریاست مجلس «دارالشوری» دولتی برگزیده و به همراه ناصرالدین شاه به اروپا رفت. باروی کار آمدن مظفرالدین شاه امین السلطان بدلیل آنکه می خواست رقیبش را از پایتخت دور کند وی را به آذربایجان مأمور، اما بدلیل ناراضی انگلیسی ها از امین السلطان و عدم توانایی وی در تهیه پول از صدارت عزل گردید و امین الدوله به صدارت برگزیده شد. وی در دوران صدارت خویش دست به اقدامات متعددی زد که پس از مدت اندکی از صدارت برکنار و در سال ۱۳۲۲ ق در لشت و نشاء در گذشت.

کلمات کلیدی: قاجار- انقلاب مشروطه - فراماسونری- قراردادهای- امین الدوله.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده.....	و.....
مقدمه.....	۱.....
بخش اول: کلیات	
فصل اول : زندگی خانوادگی امین الدوله.....	۵.....
الف: زندگی نامه.....	۵.....
ب: وابستگی خانوادگی با بعضی از رجال سیاسی.....	۸.....
پ: امین الدوله و خانواده فرمانفرما.....	۱۲.....
فصل دوم: حیات سیاسی امین الدوله.....	۱۵.....
الف: اوضاع دربار ناصر الدین شاه از نگاه امین الدوله.....	۱۵.....
ب: واقعه ترور ناصرالدین شاه از نگاه امین الدوله.....	۱۸.....
پ: اوضاع سلطنت مظفرالدین شاه از نگاه امین الدوله.....	۲۶.....
ت: چگونگی بدست آوردن اراضی لشت نشاء.....	۲۷.....
فصل سوم : امین الدوله و روشنفکران عصر قاجار و قراردادهای خارجی.....	۲۹.....
الف: رابطه امین الدوله و میرزا ملکم خان ناظم الدوله.....	۲۹.....
ب: رابطه امین الدوله و سید جمال الدین.....	۳۳.....
پ: رابطه امین الدوله و علما.....	۳۵.....
ت: امین الدوله و مشروطه خواهان، پس از به توپ بستن مجلس.....	۴۲.....
ث : نگاه امین الدوله به قراردادهای رویترا، رژی، بلژیکی ها.....	۴۶.....
ج: امین الدوله و دولت های خارجی (روسیه و انگلیس).....	۵۶.....
بخش دوم: اقدامات امین الدوله پیش از صدارت	
فصل اول: اقدامات قبل از صدارت.....	۶۱.....
الف: تأسیس مجلس مشورتی.....	۶۱.....
ب: پیشکاری آذربایجان.....	۶۵.....

پ: نوشتن کتاب منطق الوحش.....	۶۸
ت: عضویت در سازمان فراماسونری.....	۶۹
ث: ساختمان راه گیلان.....	۷۰
ج: تدارکات سفر ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه به اروپا.....	۷۰
چ: اقدامات وی قبل از حکومت مظفرالدین شاه- مشاغل قبل از صدارت.....	۷۱

بخش سوم: اقدامات عصر صدارت و عاقبت امین الدوله

فصل اول: اقدامات امین الدوله در دوران صدارت.....	۸۲
الف: ایجاد عدلیه.....	۸۲
ب: (تلاش ناموفق) ساختن راه آهن به وسیله آمریکایی ها.....	۸۳
پ: پست خانه و ضرابخانه.....	۸۳
ت: سایر کارخانه ها.....	۸۵
ث: تنظیم امور خزانه دولتی.....	۸۶
ج: اوضاع گمرکات و پستخانه و تمبر.....	۸۹
چ: اوضاع نیروی نظامی کشور ایران.....	۹۲
ح: اقدامات فرهنگی.....	۹۴
خ: قرض از بیگانگان.....	۹۸
فصل دوم: عاقبت امین الدوله.....	۱۰۰
الف: علل عزل امین الدوله.....	۱۰۰
ب: امین الدوله پس از برکناری.....	۱۰۲
نتیجه.....	۱۰۵
فهرست منابع.....	۱۰۷
اسناد و تصاویر.....	۱۱۱

مقدمه

بیش از حدود یک قرن از انجام اصلاحات توسط امیر کبیر در ایران عصر قاجاریه و سپس بروز انقلاب مشروطیت در ایران می گذرد، آنچه اهمیت دارد نقش اصلاحگرانی می باشد که چه قبل و چه در دوران انقلاب مشروطیت ایران در این حادثه تاریخی مؤثر بوده اند، موضوع مورد توجه در طول تاریخ معاصر ایران این بوده و هست که چرا این اصلاحگران در اصلاحات خویش موفقیتی چشمگیر نتوانستند بدست آورند. از رهگذر این تحقیق بعضی از علل به وجود آمدن تفکرات اصلاح طلبی در ایران را مورد بررسی قرار داده و موانعی که بر سر راه این اقدامات قرار داشته را بیان نموده و از این راه شناخت بهتری در مورد امین الدوله و اقدامات او در عصر حکومت ناصری و مظفری بدست آورده و تا حدودی بتوان شخصیت وی را معرفی و از این طریق در شناسایی او به خوانندگان کمک و نقدی بر اصلاحات وی داشته باشیم.

سؤالات :

- ۱- تاریخچه ی زندگی امین الدوله وچگونگی ورود او به صحنه سیاسی ایران؟
- ۲- امین الدوله چه تأثیری بر به وجود آمدن بعضی ازوقایع دوران حکومت ناصر الدین شاه ومظفر الدین شاه داشت؟

۳- عکس العمل امین الدوله در مقابل سیاست های بیگانگان در ایران چگونه بود؟

فرضیه ها :

- ۱- امین الدوله در بستن بعضی از قرار دادهای عصر ناصری و مظفری اثر گذار بوده است.
- ۲- وی از عاملان ایجاد مجلس مشورتی درایران می باشد.
- ۳- او تحت تاثیر سیاست های انگلیس در ایران قرار داشته است.
- ۴- نقش او در انقلاب مشروطه قابل توجه می باشد.

پیشینه تحقیق

رساله و یاکتابی که به صورت منسجم درمورد شخصیت مورد نظر وجود دارد کتاب زندگی امین الدوله نوشته ی حافظ فرمانفرمایان می باشد . اکثریت مورخان نیز هر جا که خواسته اند درمورد زندگی وی چیزی بیان کنند به این کتاب استناد کرده اند اما بایدگفت این کتاب نیز آنچنانکه باید به طور کامل به زندگی این شخصیت نپرداخته و بعضی از وقایع در آن عنوان نشده است .

روش تحقیق

روش تحقیق در این رساله، روش کتابخانه ای است بدین معنی که گردآوری اطلاعات و تحلیل وقایع براساس مطالب گردآوری شده از منابع و مأخذ همراه با استنتاج عقلی بوده و سعی شده است از منابع دست اول استفاده شود و در ثبت وقایع از تاریخ هجری قمری که تاریخ رسمی آن زمان بوده است استفاده شده و گاهی اوقات از تاریخ میلادی و یا خورشیدی نیز استفاده شده است. همچنین شیوه ارجاع، ارجاع داخل متن است که پس از نام نویسنده کتاب، سال چاپ آن و شماره صفحه آمده است.

مشکلات تحقیق:

در راه بررسی و به دست آوردن منابع مورد نیاز این تحقیق مشکلاتی وجودداشت که از آن جمله می توان به نبود منابع اشاره کرد. اکثریت منابعی که درکتب سایر نویسندگان ذکر شده بود موجود نبود. (به عنوان مثال کتاب رساله مجدییه و کتاب منطق الوحش که مربوط به پدر امین الدوله و خود او می باشد) البته دلیل آن را پاکسازی کتابخانه ها ذکر کردند.

کارایی وهدف از تحقیق:

باید گفت چون امین الدوله پس از امیر کبیر از جمله کسانی بوده است که برای اجرای اصلاحات در عصر قاجاریه تلاش کرده و در راه به وجود آمدن قانون سعی وافر داشته است اما در منابعی که در اختیار نسل جدید قرار دارد آنچنانکه که باید از امین الدوله و اقدامات وی چیزی گفته نشده لذا به این دلیل و برای شناساندن و همچنین بیان حوادث زندگی و اقدامات وی در راه انجام اصلاحات برآن شده تا این تحقیق را انجام و بتوان تا حدودی او را به نسل جدید معرفی و مشکلات موجود در راه انجام اصلاحات در ایران را بیان نمود.

رساله شامل ۳ بخش است :

بخش اول: کلیاتی پیرامون زندگی امین الدوله

فصل اول: زندگی نامه، نسبت خانوادگی، امین الدوله و خانواده، فرمانفرما

فصل دوم: اوضاع دربار ناصرالدین شاه، واقعه قتل ناصرالدین شاه، اوضاع سلطنت مظفرالدین شاه، بدست

آوردن اراضی لشت نشاء

فصل سوم: امین الدوله و ملکم خان، سید جمال الدین اسد آبادی، رابطه امین الدوله با علما و مشروطه خواهان، امین الدوله و قرار داد رویتر، رژی (تنباکو)، استخدام بلژیکی ها، دولت های خارجی (روسیه و انگلیس) بخش دوم: اقدامات امین الدوله پیش از صدارت

فصل اول: تأسیس مجلس مشورتی، پیشکاری آذربایجان، نوشتن کتاب منطق الوحش، عضویت در سازمان فراماسونری، ساختمان راه گیلان، تدارکات سفر ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه، اقدامات وی قبل از حکومت مظفرالدین شاه

بخش سوم: اقدامات عصر صدارت و عاقبت امین الدوله

فصل اول: ایجاد عدلیه، ساختن راه آهن، پست خانه و ضرابخانه، سایر کارخانه ها، تنظیم امور خزانه دولتی، اوضاع گمرکات و پستخانه و تمبر، اوضاع نیروی نظامی کشور ایران، اقدامات فرهنگی، قرض از بیگانگان فصل دوم: عزل امین الدوله، امین الدوله پس از بر کناری

بخش اول :

کلیات

فصل اول : زندگی خانوادگی امین الدوله

الف: زندگی نامه

«میرزا علی خان امین الدوله در سال ۱۲۶۰ قمری متولد شد [در تهران] و از پنج سالگی تحصیلات خود را شروع کرد و پس از آموختن مقدمات زبان فارسی و صرف و نحو عربی تحت نظر معلمین مختلف و مجرب، به آموختن فقه و اصول ادبیات فارسی و عربی، تاریخ و جغرافیا، منطق و کلام، ریاضیات و هیئت پرداخت و ضمناً در شیوه نگارش و منشیگری و در حسن خط کوشش بسیار نمود به طوری که در پانزده سالگی جوان با کمالی شد و به استخدام وزارت امور خارجه در آمد و در همان سال در معیت پدر خود که مأمور رفع اختلاف بین دولتین ایران و عثمانی بود عازم بغداد شد و در آن مأموریت لحظه ای از تحصیل و کسب دانش غفلت ننمود و زبان فرانسه را به خوبی فرا گرفت. [در وزارت امور خارجه سمت منشیگری داشت] در سال ۱۲۷۸ که سنش به هجده سال رسیده بود در معیت پدر نزد ناصرالدین شاه رفت و شاه پس از سئوالات متعددی که در زمینه های مختلف از او به عمل آورد او را جوانی شایسته و با کمال تشخیص داد و با اعطای لقب «منشی حضور» او را سفرأ و حضرأ ملتزم حضور نمود. یک سال بعد با حفظ سمت نایب اول وزارت امور خارجه شد و پس از مدت کوتاهی در زمره پیشخدمتان شاه در آمد و سرانجام در ۱۲۹۰ لقب امین الملک گرفت و ریاست چاپارخانه دولتی به او واگذار گردید. وی در مدت کوتاهی در پستخانه تغییراتی داد.» (عاقلی، ۱۳۸۱: ۱۵۱-۱۵۰)

بطوری که با اقداماتی که انجام داد کار رساندن نامه ها در مدت زمان کمی صورت می گرفت. «در اثر جد و جهد امین الملک نامه های کرمان هشت روزه به تهران می رسید.» (کرمانی، ۱۳۵۷: ۸۰)

«ناصرالدین شاه در ۱۲۹۰ در سفر اول خود به اروپا او را در زمره همراهان قرار داد ولیکن در اثر اختلافی که بین ابراهیم خان امین السلطان و علی خان امین الملک حاصل شد در سرحد آلمان شاه او را به تهران باز گرداند.

وی در سال ۱۲۹۰ ه. ق به منصب وزارت «رسائل» نایل آمد (رئیس دفتر مخصوص شاه) علاوه بر آن «به عضویت و نظامت مجلس شورای وزراء منصوب شد و پس از مدت کوتاهی ریاست ضرابخانه دولتی [تبریز] هم بر سایر مشاغلش افزوده گردید و از ارکان مهم دربار ناصرالدین شاه شد. [در سال ۱۲۹۵ ه. ق که «ویکتورمانوئل» پادشاه ایتالیا در گذشت امین الدوله از طرف دربار ایران به سمت سفارت مخصوص انتخاب و برای عرض تسلیت روانه دربار ایتالیا شد.] میرزا محمد خان مجدالملک پدر امین الدوله در ۱۲۹۸ در گذشت و

کلیه مشاغل او ضمیمه کار پسرش شد و در آن تاریخ مشاغل وی عبارت بود از: وزارت وظایف و اوقات، ریاست دارالشورای کبری یا مجلس شورای وزراء، رئیس اداره کل پست، ریاست ضرابخانه و تدریجاً اندیشه و داعیه صدارت عظمی در مغز او رو به رشد نهاد. ... [وی در سال ۱۳۰۶ ه. ق به همراه ناصرالدین شاه به اروپا رفت و از مشاهده اوضاع عمومی و نظم اجتماعی اروپا و ترقیات حیرت آور اروپائیان درس های فراوانی گرفت و در صد بر آمد تا در ایران نیز این ترقی را رونق دهد. پس از روی کار آمدن میرزا علی اصغر خان امین السلطان بین او و امین الدوله اختلاف و کشمکش اوج گرفت و آن به این دلیل بود که امین الدوله با پدر امین السلطان نیز درگیری هایی را داشت.]

سرانجام امین السلطان شاه را وادار به عزل امین الدوله از ریاست شورای وزیران نمود و شاه نیز محمد تقی میرزا رکن الدوله برادر خود را بر کرسی ریاست شورای وزیران نشانید.

امین الدوله به ناچار بر خلاف میل خود به دستور شاه و با صواب دید اتابک به پیشکاری وزارت آذربایجان مأمور و حامل فرمان و شمشیر ولیعهدی برای «محمد علی میرزا» شد. امین الدوله به تبریز رفت و علی رغم مشکلات فراوانی که در این شهر وجود داشت به خدمتگذاری مشغول شد و در این زمان است که نخستین مدرسه «رشدیه» به کوشش او افتتاح گردید.

هنوز مدتی از سلطنت مظفرالدین شاه سپری نشده بود که به علت نارضایتی داخلی و عدم تمایل انگلیس ها از ادامه صدارت امین السلطان و احتیاج فراوان شاه به پول و عدم توانایی «اتابک» در تهیه آن شاه امین السلطان را از صدارت معزول و با نظر موافق انگلیسی ها امین الدوله را از آذربایجان به تهران خواست، ابتدا وی را به سمت ریاست مجلس وزراء انتخاب و سپس در رمضان سال ۱۳۱۴ ه. ق وزیر اعظم و پس از پنج ماه به صدر اعظمی انتخاب نمود وی تا شانزدهم صفر سال ۱۳۱۶ ه. ق و به روایتی تا پانزدهم محرم در این سمت مشغول انجام وظیفه بود.]

مظفرالدین شاه مانند پدرش میل داشت به سیر و سیاحت در اروپا بپردازد ولی خزانه خالی اجازه چنین سفری را نمی داد. او امین الدوله را مجبور کرد وامی از خارجی ها بگیرد. امین الدوله تمایلی به گرفتن چنین وامی نداشت ولی مع الوصف با انگلیس ها و بلژیکی ها وارد مذاکره شد ولی شرایط وام کمرشکن بود لذا در صدد برآمد شاه را از این سفر منصرف کند. شاه ابتدا به این امر رضایت داد ولی اطرافیان طماع و حریص شاه او را مرتباً وسوسه می کردند تا در اروپا به معالجه خود بپردازد. به هر کیفیتی که بود امین الدوله یا نتوانست و یا

نخواست زیر بار قرض برود و در نتیجه اطرافیان ذهن شاه را نسبت به او مشوب کردند و پس از ۱۳ ماه صدارت مظفرالدین شاه او را در صفر سال ۱۳۱۶ ه. ق از صدارت عزل و به قریه لشت نشاء تبعید نمود.

[لازم به ذکر است در زمان ازدواج فرزند امین الدوله (محسن) با دختر مظفرالدین شاه با تقدیم هزار عدد اشرفی تقاضا کرد یکی از خالصجات بزرگ ایران را به داماد خود واگذار کند و در نتیجه بخش لشت نشاء که یکی از مهمترین بخش های خالصه رشت و مشتمل بر ۴۲ آبادی کوچک و بزرگ بود به محسن خان واگذار گردید.]

امین الدوله چند سالی در قریه لشت نشاء به حالت تبعید می زیست... و در سال ۱۳۲۱ قمری به سفر حج مشرف شد و حاصل این مسافرت سفرنامه ای است که به خط زیبا و عبارات سلیس و دلنشین از وی باقی مانده است... وی سرانجام در سال ۱۳۲۲ قمری در گذشت... از امین الدوله دو فرزند ذکور باقی ماند. محسن فرزند ارشد وی که از بطن دختر پاشا خان امین الملک بود حین الفوت پدر سی ساله بود. فرزند دیگر امین الدوله، حسن نام داشت که هنگام مرگ پدر یک سال داشت. (عاقلی، ۱۳۸۱: ۱۵۵-۱۵۱)

باید گفت مسائلی که باعث برکناری امین الدوله از پست وزارت (صدر اعظمی) شد عبارتند از:

۱- کاهش شمار قشون و تنظیم بودجه کشور، هزینه کشور را پیش بینی و تقسیم بندی کرد که عده ای با این امر مخالف بودند.

۲- ناراضی دولت انگلیس از وی که او بدلیل نیاز ایران به پول جهت مسافرت شاه به اروپا ممکن بود از سوی دولت روسیه پرداخت شود، لذا برای اصلاح امور گمرکات و مالیه ایران توصیه هایی به امین الدوله کرد که امین الدوله خودداری نمود.

۳- از طرفی علما نیز از او خواستند که حاکم خراسان «اصف الدوله» و «احمد خان علاء الدوله» را که حاکم خوزستان بود عزل کند، وی زیر بار نرفت و علما به مخالفت با او پرداختند.

۴- از طرف دیگر «شیخ اسماعیل» ملقب به «امین الملک» برادر امین السلطان که در تهران بود و با اصلاحات امین الدوله مخالف بود بر علیه وی کارشکنی می کرد.

امین الدوله پس از استعفاء از صدارت به زیارت مکه رفت و سپس در «لشت نشاء» رشت اقامت گزید بعد از اینکه شاه با کمک امین السلطان قرضیه ای تهیه عازم اروپا شد، امین الدوله نامه انتقاد آمیزی در این رابطه به شاه نوشت به گونه ای که مظفرالدین شاه پس از خواندن آن به او دستور داد که از ایران خارج شود. وی نیز

به داغستان رفت و بعد به جهت انجام عمل کلیه به «وین» و بعد از عزل اتابک از صدارت به ایران برگشت و به شمال کشور در املاک خصوصی خود اقامت و در آنجا در گذشت.

«امین الدوله مردی دانا و ماهر و عالم، در کلیه امور، از داخله و خارجه، پولتیک و مالیه، بینا و بصیر، ناقد و خبیر، خطش چون طاووس و فضلش زیاده از قابوس در این وقت پنجاه سال دارد وقت خود را هرگز ضایع نگذاشته و نمی گذارد.» (ساسانی، ۱۳۷۹: ۳۸۴)

«امین الدوله زندگی بسیار مجلل و مرتبی داشت و نوکرهای فهمیده در خدمتش بودند، سفیران و دیگر اروپائیان مقیم ایران با او مروده داشتند و در محل فخرآباد کنونی پارک بسیار وسیع و مصفائی احداث کرده بود.» (عاقلی، ۱۳۸۱: ۱۵۵)

در مورد زندگی خصوصی وی یکی از نویسندگان چنین می نویسد. «امین الدوله مثل موم در دست خامش نرم بود و مثل موش از او می ترسید و دکتر امینی هم اتفاقاً همین حالت را در برابر زنش داشت. اتفاقاً زندگی سیاسی امین الدوله و دکتر امینی عجیب بهم شباهت دارد.» (شعبانی، ۱۳۶۶: ۱۲۸)

ب: وابستگی خانوادگی با بعضی از رجال سیاسی

«میرزا علی خان امین الدوله، پسر میرزا محمد خان سینکی ملقب به مجدالملک بود. اجداد امین الدوله اصلاً مازندرانی بوده و چون در سینک (از قراء لواسان کوچک) علاقه ملکی داشتند و مقیم آنجا بودند از اینرو شاخه های متعدد این خانواده علاوه بر نام فامیلی امینی، نام فامیلی سینکی، و لواسانی را انتخاب کردند. میرزا محمد خان سینکی، جد اعلای خانواده امینی که ضمناً جد مادری خانواده قوام و وثوق نیز هست، خواهرزاده میرزا آقاخان بود.» (همان، ۱۳۶۶: ۱۲۵)

در بیان نسب خانوادگی امین الدوله لازم بذکر است که خاندان های سیاسی ایران به این خانواده وابستگی دارند تا جایی که باید گفت: «محسن خان: منشی حضور. معین الملک. امین الدوله. فرزند حاج میرزا علی خان امین الدوله... شوهر خانم فخرالدوله دختر هفتم مظفرالدین شاه و پدر دکتر علی و ابوالقاسم - احمد و محمود امینی که شرح حال او همراه احوال پدرش حاج علی خان امین الدوله در منابع و مأخذ بسیار می توان یافت.» (موسوی، ۱۳۶۷: ۲۸۳)

«از خواهرهای هادی بیگ یکی هم عیال مجدالدوله خالوی ناصرالدین شاه گردید که از او حاجی مجدالدوله فعلی به عمل آمده است. مرحوم پاشاخان امین الملک برادر هادی بیگ در خلوت ناصرالدین شاه درک مقامات نمود. لقب امین الملکی و حکومت تهران و بعد مقام وزارت عدلیه یافت. و به توسط همین شخص

حاجی میرزا علی خان که بعد ها امین الدوله گشت منشی حضور ناصرالدین شاه شد و دختر مرحوم پاشا خان را گرفت و از او محسن خان امین الدوله ثانی به عمل آمد. (خانشقاقتی، ۱۳۶۲: ۲۷۰)

باید گفت به دلیل اهمیت نسب خانوادگی امین الدوله در تاریخ معاصر ایران لازم دانستیم بعضی از وابستگی های رجال معاصر با خانواده سینکی را ذکر کنیم.

«قوام، احمد: معروف به قوام السلطنه در ۱۲۵۲ شمسی در تهران متولد شد. پدرش میرزا ابراهیم معتمد السلطنه از رجال دوره ناصری و جدش قوام الدوله وزیر دفتر استیفا بود. مادرش کاووس خانم دختر میرزا محمدخان مجدالملک سینکی صاحب رساله مجدیه و پدر میرزا علی خان امین الدوله است. (عاقلی، ۱۳۸۱: ۲۷۳)

«میرزا محمد خان مجد الملک سینکی فرزند فتحعلی بیگ مازندرانی در سال ۱۳۲۴ ه. ق در سینک متولد شد. فتحعلی بیگ در جوانی جلای وطن کرد و در لواسانات قریه ای را به نام سینک خریداری و در تهران متوطن شد و در دستگاه قهرمان میرزا یکی از فرزندان عباسی میرزا ریاست کتابخانه او را عهده دار گردید... مجدالملک خواهرزاده صدراعظم نوری بود و این قرابت طبعاً در رشد و ترقی مجد الملک بی تأثیر نبوده است.

مجدالملک تحصیلات خود را به نحو احسن انجام داد و علاوه بر آن در حسن خط ترقی بسیار نمود یکی از خوشنویسان زمان خود بود... مجدالملک در جوانی وارد وزارت امور خارجه شد... اولین سمتی که در خارج از تهران به وی محول گردید کار پردازی - حاجی طرخان بود. سپس به کارپردازی بغداد منصوب شد و پس از چندی کارپردازی آذربایجان به او محول گشت. در سال ۱۲۷۵ برای تصفیه امور معوقه بین دولتین ایران و عثمانی به بغداد رفت. [او پس از رسیدن به مقامات متعدد] در سال ۱۲۸۴ از سوی ناصرالدین شاه پس از گرفتن لقب مجدالملک به سمت نیابت تولیت آستان قدس رضوی منصوب شد. پس از یک سال به تهران احضار و به سمت عضویت در دارالشورای دولتی و ریاست اداره کل غله ایران رسید. و سپس به وزارت وظایف و اوقاف منصوب و تا پایان عمر در این سمت باقی بود... [او نویسنده ای توانا بود. از او کتاب رساله مجدیه که در مورد رجال بدون حب و بغض مطالبی را نوشته است باقی مانده است.]

از افراد دیگر خاندان سینکی می توان از جواد سینکی پسر ارشد میرزا تقی خان مجدالملک نام برد. «کار پردازی عشق آباد، قنسولگری حاج طرخان، کنسول تفریس و ولادی قفقاز، ریاست اداره دوم... سرانجام در ۱۳۱۶ ش به سمت وزیر مختاری ایران در کشور مصر تعیین گردید. در این مأموریت سنگین او وظیفه داشت

۱۳۱۶ به سمت وزیر مختاری ایران در کشور مصر تعیین گردید. در این مأموریت سنگین او وظیفه داشت که مواصلت ولیعهد ایران را با فوزیه دختر ملک فؤاد پادشاه متوفای مصر انجام دهد.» (همان، ۱۳۸۱: ۱۵۷)

فرد دیگر که می توان از او نام برد سر لشکر حسن امینی مجدی فرزند میرزاعلی خان امین الدوله می باشد.

«در حدود ۱۲۸۰ در لشت و نشاء متولد شد. کودک خردسالی بود که پدر خود را از دست داد و تحت حضانت میرزا محسن خان امین الدوله برادرش و شاهزاده خانم اشرف فخرالدوله همسر برادرش قرار گرفت. حسن امینی پس از رشد و سن تمیز تحت نظر برادر خود تحصیلات خود را ادامه داد و پس از اخذ دیپلم برای ادامه تحصیل به اروپا رفت. او پس از بازگشت از اروپا در سال ۱۳۰۸ به ایران در ارتش با درجه ستوانی استخدام شد... در سال ۱۳۳۰ درجه سرتیپی گرفت و پس از چندی با ارتقاء به درجه سر لشکری معاون وزارت جنگ شد و سال ها در آن سمت بود تا وابسته نظامی ایران در فرانسه شد.» (همان، ۱۳۸۱: ۱۶۹-۱۶۸)

از دیگر وابستگان دکتر علی امینی می باشد که باید گفت: «علی امینی فرزند چهارم محسن امینی از بطن خانم اشرف فخرالدوله در ۱۲۸۴ ش در تهران پا به عرصه وجود نهاد و در ۱۳۰۴ از مدرسه دارالفنون دیپلم گرفت و برای ادامه تحصیلات عازم اروپا شد... وی در سال ۱۳۱۰ تحصیلات خود را در پاریس در رشته اقتصاد به پایان رسانید... به ریاست اداره کل گمرک برگزیده شد و در سال ۱۳۱۸ مقام مدیر کلی وزارت دارائی را گرفت.» (همان، ۱۳۸۱: ۱۷۱) علاوه بر این افراد باید از کسی نام برد که از سوی عباس میرزا برای تحصیل به خارج اعزام شده ، میرزا محمد علی (پرنس علاء السلطنه) فرزند ابراهیم مهندس بود. «میرزا ابراهیم اهل خوی آذربایجان و جزء اولین دسته محصلینی بود که توسط عباس میرزا از آذربایجان به فرنگستان اعزام شده و در رشته مهندسی راه، فارغ التحصیل شد ولی در بازگشت به ایران به عضویت وزارت خارجه در آمد... میرزا محمد علی نیز شغل پدر را انتخاب و به عضویت وزارت خارجه در آمد در وزارت خانه درجا زد تا اینکه هما خانم عظمت السلطنه، دختر مجدالملک سینکی را [به همسری برگزید و به کارپردازی بغداد و سپس به سفارت ایران در لندن رفت و با لردسالیسبوری نخست وزیر انگلیس مناسبات نزدیک بهم رسانید.] و نشان بند جوراب از انگلیسی ها برای مظفرالدین شاه گرفت و با اینکه شاهزاده نبود لقب «پرنس» را از مظفرالدین شاه گرفت... کابینه علاء السلطنه نمونه بارز یک کابینه فامیلی بود. به این معنی که خود او ریاست وزراء و پسرش میرزا حسین خان علاء معاونت او را بر عهده داشت. در این کابینه که تعداد وزرایش از هشت نفر تجاوز نمی کرد دو جفت برادر عضویت داشتند.» (شعبانی، ۱۳۶۶: ۱۷۶-۱۷۵)

یکی دیگر از آشنایان وی وثوق الدوله آشتیانی می باشد که وابستگی مذهبی وی به قرار زیر است:
وثوق الدوله آشتیانی، پسر کاووس خانم که دختر مجدالملک لواسانی باشد، سه نسل بعد دختر خود را به ریش دکتر علی امینی، نواده مجدالملک [سینکی] می بندد... بنابراین با دقت نظر در خلق و خوی هزار فامیل باید به متخصصین علم ژنتیک حق داد که می گویند وصلت های تنگاتنگ و تو در تو نسل بشر را «دژنره» از بین رفتن نژاد و نسل [می سازند. (همان، ۱۳۶۶: ۱۸۷)

«در اوایل سلطنت مظفرالدین شاه میرزا علی خان امین الدوله به صدر اعظمی منصوب شد و دست به یک سلسله اصلاحات زد. در دوران صدارت او دو خواهرزاده اش یار و مددکار او بودند. وثوق الدوله در حقیقت معاون وی و میرزا احمد خان قوام السلطنه، که آن وقت دبیر حضور لقب داشت، رئیس کابینه اش بود. امین الدوله در دوره صدارتش این دو برادر را بر حسب سلیقه خود تربیت اداری کرد و آنها را برای قبول مسئولیت های بزرگ در آینده آماده ساخت.

وقتی در اواخر سلطنت مظفرالدین شاه جنبش مشروطه خواهی در ایران شروع شد، وثوق الدوله نیز بدان گرایش یافت، ولی با متانت و جدیت در این راه گام بر می داشت و از هر گونه تظاهر اعراض می نمود. پس از صدور فرمان مشروطیت و تشکیل مجلس در انتخابات شرکت کرد و از طرف تجار و بازرگانان تهران به نمایندگی انتخاب شد.» (محبوبی اردکانی، ۲۵۳۷: ۲۰۹)

علاوه بر افرادی که در بالا نسبت آنان بیان شد باید از حسین علاء نیز نام برد.

«در میان رجال سیاست در ایران، هیچ کس را سراغ نداریم که مانند حسین علاء از خاندانی این سان معتبر و متنفذ بر خوردار بوده باشد... پدرش محمد علی خان علاء السلطنه ملقب به پرنس... پدر همسرش میرزا ابوالقاسم خان ناصرالملک قراگوزلو، کراراً وزیر و نخست وزیر و چهارسال نایب السلطنه ایران بود. دائی اش میرزا علی خان امین الدوله، دائی دیگرش محمد تقی خان مجدالملک سینکی، ... میرزا ابراهیم خان معتمدالسلطنه و میرزا عبدالوهاب خان نظام الملک شوهر خاله های او بودند. وثوق الدوله، قوام السلطنه، معتمدالسلطنه دوم، یمین السلطنه، افخم الملک خواجه نوری، شجاع السلطنه پسر خاله های او بودند. میرزا محسن خان امین الدوله پسر دائی او بود.» (همان، ۲۵۳۷: ۷۰۴)

محمد باقر خان شجاع السلطنه سر کرده افواج شقاقی که در اواخر عمر به لقب امیر نظامی سرافراز و یک سال هم پیشکار مملکت آذربایجان و شوهر همشیره مرحوم حاج میرزا امیر خان امین الدوله صدر اعظم و بعد